

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Jste matka cizinka. Nechcete přijít o dítě. Čeká Vás uvěznění v České republice do 18ti let věku dítěte?

Představte si situaci, jste cizinec nebo cizinka, zamilujete se do Čecha, a ať Váš vztah zpečetíte svatbou nebo ne, následuje dítě. Váš český protějšek Vás přemluví ať se, pokud žijete v cizině, přestěhujete do Čech, kde je porod, zdravotní péče zdarma, školky stojí minimum, jsou zde levnější náklady na život. Dohoda je, že dítě povyroste a Vy se zase vrátíte zpátky domů do vlasti, kde jste se potkali, počali dítě. Nebo se jedná o jiný častý důvod, přestěhujete se do Čech kvůli dočasnému levnému Ph.D. studiu nebo krátkodobé práci. Další variantou je, že se přestěhujete na kratší čas kvůli zdraví rodičů Vašeho českého partnera.

Nebo si představte scénář, kdy oba partneři jsou cizinci, přijeli zde kvůli práci často jednoho z nich. Jsou tzv. expati. Po čase se ve vztahu něco pokazí, většinou se připlete nějaká Češka nebo Čech a vztah končí. Tomu, kdo navázal s Čechem nový vztah se Česká republika nechce opouštět a přijde na řadu argument obvyklého bydliště. Dítě chodí do anglické školy nebo německé školky, ale otec či matka začnou argumentovat silnou citovou vazbou k České republice, co naplat, že dítě neumí česky, naučí ho nová milenka a na Českou republiku si přece zvykne, kořeny dítěte už najednou nehrají roli.

Když se tedy něco pokazí a vztah skončil, chce většinou rodič „cizinec“ odcestovat z České republiky, neboť se změnilы podmínky pro to, proč zde přijel, a to budovat rodinný život. Český protějšek jeho přání však velmi často ignoruje a ve jménu „nejlepšího zájmu dítěte“, roz. nejlepšího zájmu rodiče, zapomene na sliby o návratu do země původu mezinárodního rodiče, natož na důvody, proč tento rodič do České republiky přicestoval.

První krok českého rodiče vede k získání předběžného opatření, kterým se uloží zákaz vycestování s nezletilými dětmi mimo území České republiky bez jeho souhlasu, a to do právní moci rozsudku o úpravě poměrů k nezletilému. Soudy takovému návrhu zpravidla vyhovují, když vychází z principu předběžného opatření, které platí i v řízeních o nezletilé děti, tedy zamezit následkům jednání účastníků, které by měly nevratné důsledky. Často stačí pro osvědčení výrok mezinárodního rodiče vyjádřený v sms, emailu či třetím osobám o tom, že chce žít ve své zemi původu, že chce, aby děti studovaly školu, kterou jim tento rodič už v cizině vybral. Je to považováno za přípravu únosu. Ani přesto, že státy původu jsou signatáři Haagské úmluvy o vydávání dětí, mají soudy za to, že je nezbytné chránit děti před jejich potenciálním vytržením z prostředí České republiky.

Nicméně forma takového předběžného opatření je extenzivní natolik, že zabrání jakémukoliv cestování – dovolená, pohřeb rodičů, návštěva přátel a také možnost vybudovat podmínky pro budoucí život dítěti v zemi původu rodiče, což je potřeba pro soudy v rozhodování ve věci samé. Tedy jeden rodič je zcela znevýhodněn v možnosti budovat stejné prostředí pro dítě, jako druhý – český resident. S ohledem na vleklé soudní spory je pak takové omezení v platnosti několik let. Získat povolení vycestovat, neboť vždy je český rodič proti, tak je možné pouze formou předběžného opatření a potupnými prosbami soudu s nutností dokládat např. svatební oznámení sestry rodiče v cizině, kde svatební oznámení není běžné, smuteční oznámení ze země, kde je pouze pozvánka na hostinu (soud pak zamítne návrh předběžného opatření, protože není dostatečně zřejmé, že se jedná

o pohřeb a ne oslavu!), letenky s konkrétními daty a pozor, to vše v překladu do českého jazyka.

Zákaz vycestování je jedna z prvních ran pro rodiče cizince, nejen z pohledu omezení svobody, ale de facto staví daného rodiče před „Sophiinu volbu“ – představte si volbu mezi tím pobýt se svými rodiči umírajícími na rakovinu několik týdnů, když soud povolí vycestování dítěte jen na týden, tedy být s rodiči, které už nikdy nevidíte, a nebo na druhou stranu opustit dítě, které jste porodily, vychovávaly, které bez Vás neusne (do doby než ho soud pošle k otci samo spát a od té doby se počůrává).

Další ranou je táhlé soudní řízení, kdy soudy mohou v průběhu času nařídit navštěvování české školky, když doposud dítě chodilo do mezinárodních školek a škol, ale hold po rozchodu rodičů se již českému rodiči nechce přispívat na soukromou školu. Co to znamená, další důvod pro etablování dítěte do České republiky. Rodič cizinec si nemůže vybudovat zázemí ani v jednom státě, v České republice zpravidla nemá prostředky, přece jen překládání a učení cizího jazyka na volné noze není lukrativní práce, zvláště po několika letech na mateřské. V zemi původu zase nemůže potenciální zaměstnavatel držet pracovní místo několik měsíců, než český soud pravomocně rozhodne. Jedná se o další diskriminaci, finanční.

Vývoj soudního sporu je vždy specifický, ať už jde o přístup soudce, tak s ohledem na věk dítěte, konkrétní okolnosti rodiny, snahu o dohodu mezi rodiči či vstup znalce do rozhodování. Bohužel se lze setkat i s přístupy soudů, které čekají na možnost vyjádření dítěte, které se samo rozhodne, takže do té doby buď mezinárodní rodič bude moci zůstat nebo odjede sám bez dítěte a dítě bude čím dál více, pod manipulací rodiče, v jehož je péči, odmítat vycestovat. Výsledek je, že především matky zvolí útrpné čekání v České republice. Stanou se vězni, možná do 12ti let věku dítěte, možná až do 18ti let věku dítěte v rozporu s čl. 8 Evropské úmluvy o lidských právech – právem na respektování rodinného a soukromého života.

Co byste mohli udělat před přestěhováním do ČR

Předtím, než učiníte rozhodnutí se přestěhovat do České republiky, ať už na kratší dobu nebo je Váš plán dlouhodobý, učiňte s partnerem dohodu, ve které sepíšete důvody, proč jste se rozhodli žít v České republice a za jakých podmínek. Tato dohoda není vymahatelná, jen morálně, ale také může sloužit jako důkaz a návod pro soud o zjištění záměrů stran při přestěhování do České republiky, jejich uzavření manželství a pořízení si dětí. Také to může být vodítko pro zjištění možných příčin rozvodu, pokud dohoda byla porušena, a v důsledku toho jedna strana podala návrh na rozvod. Pokud se nelze dovolávat na původní plány rodiny z doby, kdy rodiče ještě tvořili pár, tak se stejně tak nelze odvolávat na přání jednoho z nich vychovávat děti společně, jakoby nedošlo k rozpadu vztahu. Nelze ženy uvádět do hmotné nouze s odkazem, že muž má v ČR práci, žena si může také najít „nějakou“.

Co si připravit k soudnímu sporu

Pokud započne soudní spor mějte důkazy pro tvrzení:

- **že Česká republika i přesto, že v ní nyní pobýváte není země, kde by Vaše dítě mělo doživotní zázemí**
- **jak probíhala dosavadní péče o dítě, že jste byli primárním pečovatelem**
- **máte zajištěny životní podmínky v zemi původu**
- **máte silné vazby na zemi původu**
- **kde má dítě širší rodinu**
- **jaký je podíl každého z rodičů na chodu rodiny jak z hlediska finančního, tak volnočasového**

- jaké je začlenění nezletilého do sociálního života v zemi původu a v ČR
- jaký je věk dítěte, nízký věk, který biologicky předurčuje silnější vazbu dítěte na matku
- zda je v ČR skutečný domov rodičů nebo jen přechodný transit
- jaký je důvod rozpadu vztahu/příčiny rozvodu - domácí násilí, finanční uzurpace, drogy, nevěra
- jaký je společný jazyk dítěte a rodiče
- jak doposud dítě trávilo prázdniny, volný čas
- jaká je identita nezletilého a jeho preference, pokud se nejedná o velmi malé dítě
- jaký má dopad na vývoj dítěte fakt, že rodič (matka) v České republice nechce žít, nemá důvod, necítí se tu dobře, je přetížena cestováním, životem v nájmu, finanční nouzí v ČR
- jaký je zdravotní stav matky cizinky - např. při roztroušené skleróze může pomoci širší rodina v zemi původu, při rakovině prsu - lepší péče v zemi původu a dorozumívání s lékaři a následnou doživotní péčí a prevencí
- existuje nová rodina (děti) matky
- zda vzájemné neshody ohledně výchovných poměrů k dítěti mají dopady na psychický vývoj dětí a jsou opravdu v jejich nejlepším zájmu či ho naopak popírají
- zda má otec možnost pracovat v zemi původu matky - je nutné zkoumat, proč už ho nebaví být opět provozním v Rakousku, číšníkem ve Španělsku, rybářem v Norsku, ale matka nemá mít práci a žít se jako doučovatelka angličtiny v ČR?
- je přeshraniční střídavá péče možná (vzdálenost, finanční dostupnost, věk dítěte)

(Vybráno z konkrétních závěrů soudní praxe týkající se těchto případů - technicky jde o nahrazení souhlasu s přestěhováním nezletilého dítěte a určení péče/styku a výživného.)

Pak jen doufejte, že soudy budou rozhodovat po rozumu, v kratší době než dvou let a především, že soud bude empatický a zamyslí se, co toto vězení způsobí matkám. Tento závěr není genderově neutrální. Vycházím z případů cizinek žen, které se dostaly do velmi těžké životní situace, a nelze opomíjet fakt, že žena rodí děti, kojí je, pečuje o ně a má k nim velmi silnou citovou vazbu. Dítě se ale nedá púlit přesně na půl. Každý by měl slovy z disentu nálezu Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 149/20 ze dne 31.3.2020 přijít na to, *že dítě potřebuje lásku a péči obou rodičů. Přece jen si ale myslím, že dočasně utišené ego jednoho z nich nestojí za škody, jež by za stávající situace mohly být necitlivě nastavenou střídavou péčí na psychice dítěte napáchány.*

JUDr. Eva Ondřejová, LL.M., PhD.,
advokátka

Advokátní kancelář ONDŘEJOVÁ

Příčná 8
110 00 Praha 1

Tel.: +420 777 086 287
e-mail: eva.ondrejova@ondrejova.cz

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Právo na přístup ke kamerovým záznamům: střet GDPR, informačního zákona a praxe veřejných institucí](#)
- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [Právní povaha sítě elektronických komunikací - režim náhrady škody](#)
- [Náhrada ušlého nájemného při předčasném ukončení nájemní smlouvy na nebytové prostory](#)